

שם הקורס: קידום בריאות ורפואה מונעת

מס' הקורס: 480-1-1212

תיאור הקורס:

איכות החיים בכל חברה תלויה בבריאות של אזרחיה ולקידום הבריאות על ידי יחידים, קהילות וגופים ממשלתיים. ההבנה של הגורמים המשפיעים על הבריאות ושל האסטרטגיות אותן ניתן ליישם על מנת לטפח אורח חיים בריא חיונית לצורך שיפור הבריאות ואיכות חיים. אורח חיים בריא הוא המרכיב ההתנהגותי של הבריאות, שהאדם יכול לשלוט בו כדי לשפר את איכות חייו במסגרת יכולתו ותנאיו. הגדרה זו משקפת את המפנה שחל בעשורים האחרונים מהתמקדות בטיפול במחוללי המחלה לאסטרטגיות של מניעה ושמירה על אורח חיים בריא.

The quality of life in any society depends on the health of its citizens and the promotion of health by individuals, communities and government. Understanding the social determinants of health and the strategies that can be implemented in order to educate for a healthy lifestyle is essential for improving health and quality of life. A healthy lifestyle is the behavioral component of health that a person can control to improve their quality of life within their capacity and conditions. This definition reflects the shift that has taken place in recent decades from focusing on the treatment of pathogens to strategies of prevention and maintenance of a healthy lifestyle.

מטרות הקורס:

הקניית מיומנויות בפיתוח תכניות קידום בריאות על סמך תיאוריות בקידום בריאות, רפואה מונעת והתנהגות בריאותית.

תפוקות למידה:

עם סיום הקורס בהצלחה יוכל הסטודנט:

1. להגדיר את המושגים קידום בריאות וחינוך לבריאות ולהבחין ביניהם.
2. למנות את עקרונות קידום בריאות.
3. להסביר התנהגויות בריאותיות לפי תיאוריות בקידום בריאות.
4. לנתח בצורה ביקורתית מאמר מתחום קידום בריאות, ולפתח שאלות לדיון על נושא המאמר.
5. לתכנן תכנית קידום בריאות.

נהלי נוכחות: הנוכחות תיקבע בסמוך לתחילת שנת הלימודים.

אופן ההראה: הרצאות. הלימודים יתקיימו באופן מקוון.

הערכת הסטודנטים בקורס במצב רגיל:

1. הצגת מאמר בכיתה (30%)
 2. בחינה מסכמת (70%)
- 100%

הערכת הסטודנטים בקורס במצב קורונה:

1. הצגת מאמר בכיתה (30%)
 2. מבחן מקוון עם השגחה (70%)
- 100%

נקודות זכות: 3

ECTS:

שנה אקדמית: ג'

סמסטר: סתיו

שעות: 3 שעות

מיקום: מקוון

שפת הוראה: עברית

תואר: ראשון

אפיון הקורס: קורס חובה לסטודנטים בשנה השלישית בתואר ראשון לניהול מערכות בריאות.

דיסציפלינה: מדעי הבריאות.

מחלקה אחראית: ניהול מערכות בריאות

דרישות קדם: אין

מפתח הציונים: 0-100

שם המרצה: ד"ר קרן דופלט

פרטי קשר

טלפון במשרד: 08-6477421

דוא"ל: dopelt@bgu.ac.il

שעות קבלה: יום ג' בין 12-13

הערכת הקורס: בסיומו של הקורס הסטודנטים יעריכו את הקורס על מנת להסיק מסקנות לטובת צרכי האוניברסיטה.

אישור הקורס: הקורס אושר על ידי ועדת הוראה פקולטית

עדכון אחרון: פורמט

תאריך עדכון אחרון: 24.8.20

מטלות הקורס:

הסטודנטים יציגו מאמר בכיתה במשך 15-20 דק', יכינו תמצית של המאמר ויערכו דיון בכיתה אודות נושא המאמר. המאמר יינתן ע"י המרצה. הצגת המאמרים תחל בתחילת דצמבר ותימשך לאורך הסמסטר.

הזמן הנדרש לעבודה עצמית בבית: בנוסף לעבודתו בכיתה, כל סטודנט נדרש לעבודה וביצוע מטלות בהיקף של כ- 20 שעות במהלך כל הסמסטר.

תוכן הקורס/ מבנה הקורס

שיעור 1

מושגי יסוד בקידום בריאות, התפתחות היסטורית

קריאת חובה

1. בראון-אפל, א', פלג, ח', ויינשטיין, ר' (2002). *קידום בריאות בישראל*, משרד הבריאות, 17-20.

שיעור 2

אמנות בקידום בריאות

קריאת חובה

1. אמנת אוטווה: <http://www.api.or.at/akis/download/whodoc/ottawa%20charter.pdf>

2. אמנת ג'אקרטה: http://www.who.int/hpr/NPH/docs/jakarta_declaration_en.pdf

3. אמנת בנקוק: http://www.who.int/healthpromotion/conferences/6gchp/hpr_050829_%20BCHP.pdf

4. נאירובי: http://www.gesundheitsfoerderung.ch/pdf_doc_xls/e/GFPstaerken/Netzwerke/Nairobi-Call-to-Action-Nov09.pdf

שיעור 3,4

גורמים המשפיעים על הבריאות ועל ההתנהגות הבריאותית.

אי שוויון בבריאות בישראל.

קריאת חובה

1. אברבוך, א', ואבני, ש' (2013). *אי-שוויון בבריאות וההתמודדות עמו*. האגף לכלכלה וביטוח בריאות, משרד הבריאות.

2. אפשטיין, ל' (2008). *אי שוויון בבריאות בישראל*. ההסתדרות הרפואית בישראל.

שיעור 5

שיטות לשינוי התנהגות

מודלים בקידום בריאות (מודל האמונה הבריאותית של רוזנשטוק, תיאורית שלבי השינוי של פרוצ'סקה ודיקלמנטה).

קריאת חובה

1. Rosenstock, I.M., Strecher, V.M. & Becker, M.H. (1988). Social Learning Theory and the Health Belief Model. *Health Educ Behav*, 15(2): 175-183.

שיעור 6

המשך מודלים בקידום בריאות (precede-proceed).

קריאת חובה

1. סטרן, כ. (2007). היענות לביצוע ממוגרפיה לאור מודלים בקידום בריאות. *קידום בריאות בישראל*, 1: 34-45.

2. לב-רן, ש. וניצן, א. (2011). הגישה המוטיבציונית בקידום בריאות. הרפואה, 150(9): 733-736.

שיעור 7

התאמה תרבותית בקידום בריאות.

קריאת חובה

1. בורגנה, ד. (2007). תיווך לשוני ותרבותי של שירותים חברתיים: דפוס אינטראקציה בין מטפל ומטופל במסגרת שירותי הבריאות בקרב עולי אתיופיה בישראל. *הד האולפן החדש*, 91: 42-57.

2. המרכז הבין-תרבותי לירושלים (2013). הטמעת כשירות תרבותית בארגוני בריאות: מדריך מרוכז.

3. רוזן, ב., אלרועי, א., אקר, נ. ואיסמעיל, ש. (2008). *קידום בריאות באוכלוסייה הערבית: באיזו מידה מתקיימת התאמה תרבותית וכיצד ניתן לחזק אותה?* דו"ח מחקר, מרכז סמוקלר לחקר מדיניות הבריאות, מאיר-ס-ג'וינט-מכון ברוקדייל. **להתמקד ב:** תמצית המחקר, פרקים א'-ג' בעמ' 8-1, פרק 3.6 עמ' 32-35, דיון 36-38, נספח ג' עמ' 57.

שיעור 8

מסגרות מקדמות בריאות: ערים בריאות, בי"ח מקדם בריאות, מקומות עבודה מקדמי בריאות

קריאת חובה

1. בראון-אפל, א', פלג, ח', ויינשטיין, ר' (2002). *קידום בריאות בישראל*, משרד הבריאות, עמ' 92-97.

שיעור 9

הכרת הקהילה, הקהילה כשותף, העצמה.

תיאור אוכלוסיית היעד של תכנית קידום בריאות.

קריאת חובה

1. סיים, ל. (2010). חשיבות הקהילה כשותף רב עוצמה בתחום הבריאות והרווחה. *קידום בריאות בישראל*, 3: 3-10.

2. סדן, א. (1996). העצמה ועבודה קהילתית. *חברה ורווחה*, 16(2): 143-162.

שיעור 10

תרומת הצוותים הרפואיים לקידום בריאות, העברת מסר בריאותי ושיווק חברתי.

קריאת חובה

1. דגן, א', בראון-אפל, א', קורן מורג, נ', יפה, נ' (2010). עמדות הרופאים בישראל כלפי תפיסת תפקידם כמייעצים לאורחות חיים בריאים: בדיקת החסמים והגורמים התומכים. *קידום בריאות בישראל*, 3: 26-31.
2. שרייר, א', דוידוביץ', נ', זרקא, ס' (2009). הרופא כמקדם בריאות: ייעוץ לאורח חיים בריא במפגש הקליני. *הרפואה*, 148(4): 256-260.

1. Hackeray, R. & Brown, K. (2005). Social Marketing's Unique Contributions to Health Promotion Practice. *Health Promotion Practice*, 6(4): 365-368.
2. Evans, D.W (2006). How social marketing works in health care. *BMJ*, 20; 332(7551): 1207-1209

שיעור 11

כתיבת רציונל לתוכנית קידום בריאות.

ניסוח מטרות ויעדים בתוכנית קידום בריאות.

קריאת חובה

1. מורן, מ. (2009). 'תחבורה פעילה' - הולכים בשביל הבריאות. *קידום בריאות בישראל*, 2: 33-43.

שיעור 12

תכנון התערבות בקידום בריאות.

הערכת תוכניות קידום בריאות.

קריאת חובה

1. דופלט, ק., גרשטיין, ש., פייס, מ. ודוידוביץ', נ. (2009). אחות בריאות הציבור למען אימהות ופעוטות בסיכון: תכנית קידום בריאות במעון רב תכליתי. *קידום בריאות בישראל*, 2: 25-32.

שיעור 13

סוגיות אתיות בקידום בריאות.

סיכום הקורס וחזרה למבחן.

*כל חומרי ועזרי הלמידה יהיו זמינים לסטודנטים באתר הקורס